

Nr 538.

Av herrar **Lindberg** och **Wiklund** i Stockholm, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 158, angående vissa anslag till tvångsarbets- och alkoholistanstalter.

Som framgår av proposition nr 158, punkt 3, till årets riksdag, avseende anslag till avlöningar vid statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt, har medicinalstyrelsen föreslagit, att vid den alkoholistanstalt, som kommer att anordnas vid Salberga sjukhus, måtte inrättas bland annat en ny tjänst såsom socialvårdsassistent i lönegrad Ce 22. Medicinalstyrelsen anför, att föreståndarinnan vid sjukhuset, som väl närmast skulle komma i fråga för handläggning av göromål som sammanhånga med de intagnas sociala angelägenheter, säkerligen icke torde kunna medhinna även dessa mångahanda och mångskiftande uppgifter, då hon redan förutom sina huvudsakliga arbetsuppgifter även handhar behandlings-, apoteks- och laboratoriegöromålen. Socialstyrelsen har i utlåtande i ärendet funnit det angeläget att alkoholistanstalten kommer att förfoga över en assistent för den sociala omvårdnaden av klientelet. Förslaget om denna och andra av medicinalstyrelsen önskade personalförstärkningar har emellertid icke upptagits av chefen för inrikesdepartementet, som ansett sig böra avbida erfarenheter av verksamheten vid anstalten innan så sker. Med anledning härav få vi anföra följande.

Vid en alkoholistanstalt förekomma åtskilliga arbetsuppgifter, vilka ej lämpligen böra åligga överläkaren eller annan läkare vid sjukhuset och ej heller kunna medhinnas av den eljest vid sjukhuset anställda personalen, vilken beträffande en del av dessa uppgifter ej heller torde inneha nödig kompetens. Som exempel på sådana uppgifter må följande anföras.

1. De sociala utredningar som föreligga rörande personer som intagas å anstalten behöva stundom kompletteras genom inforande av uppgifter (journaler och annat) från sjukhus, anstalter och andra sociala organ, som tidigare haft med vårdtagaren att göra. Ibland kan det t. o. m. visa sig nödvändigt att företaga resor för att skaffa erforderliga upplysningar.

2. Avgång från anstalten — försökspermission eller utskrivning — måste särskilt beträffande det ömtåliga och svårskötta klientel, som avses bli hänvisat till denna anstalt, förberedas särskilt omsorgsfullt. Samråd måste ske med nykterhetsnämnder och anhöriga. Arbetsanställning måste ordnas genom samarbete med arbetsförmedling eller på annat sätt. Ibland kan

familjevård tänkas ifrågakomma, och denna måste förberedas genom hänvändelse till länsnykterhetsnämnd eller annat organ, kanske också genom sammanträffande med en tilltänkt familjevårdsgivare. Övervakning måste ordnas väl; stundom måste anstalten direkt medverka i valet av övervakare, nämligen i fall då denna ej lämpligen kan utan vidare överlämnas till en ibland föga rutinerad nykterhetsnämnd. Även förberedelserna för vårdtagarnas avgång från anstalten kunna ibland kräva resor. Understundom är det nödvändigt att följa vårdtagaren till den blivande vistelseorten och introducera honom, t. ex. i ett familjevårdshem.

3. Eftervården måste skötas väl. Sålunda måste från anstaltens sida övas noggrann tillsyn å övervakningen av försökspermitterad. Med säkerhet kan förutsättas, att denna tillsyn stundom kommer att kräva besök hos den övervakade. Genom ett sådant besök kan ibland ett eljest erforderligt återhämtande till anstalten undvikas.

4. Beträffande person, som tvångsintagits på allmän alkoholistanstalt, gäller enligt 9 § lagen den 9 april 1937 (nr 119) om verkställighet av bötesstraff följande:

Före intagandet meddelat beslut om förvandling av böter är förfallet; förvandling får ej ske av böter, som ådömts före intagandet;

böter som ådömts efter intagandet men före utskrivningen få ej förvandlas med mindre anstaltens styrelse påkallar detta.

Med anledning av dessa bestämmelser tillkommer det anstaltsledningen (Kungl. Maj:ts cirkulär den 18 november 1938, nr 676)

att då någon tvångsintagits på alkoholistanstalt ofördröjligen genom förhör med den intagne och, när anledning därtill förekommer, på annat lämpligt sätt söka utröna, huruvida han är dömd till böter eller förvandlingsstraff för böter,

att, då nämnda undersökning giver anledning till antagande att den intagne är dömd till sådant straff genom dom, som ej är villkorlig, sända meddelande om intagandet å anstalten och vad i nyssnämnda hänseende inhämtats till länsstyrelsen i fråga om förvandlingsstraff och till vederbörande indrivningsmyndighet i fråga om böter, samt

att sända sådant meddelande jämväl om det kommit till anstaltsledningens kännedom att den intagne efter intagandet men före utskrivningen dömts till böter, varvid tillika skall uppgivas, huruvida förvandling av böterna påkallas.

Enligt 49 a § alkoholistlagen kan i vissa fall åtalseftergift ifrågakomma, när å alkoholistanstalt tvångsintagen person misstänkes att ha före utskrivningen från anstalten begått brott, varå icke kan följa högre straff än böter eller fängelse i högst sex månader. I sådant ärende skall anstaltens styrelse avgiva yttrande, vilket fordrar viss beredning av anstaltens ledande personal.

5. När en person intagits å alkoholistanstalt föreligga ofta åtskilliga problem av social art, som måste utredas och ordnas upp. Det kan gälla förhållandet till hustru eller andra anhöriga, tillsyn av bostad och förhållandet till hyresvärd, medlemskap i fackförening och andra angelägenheter i samband med arbetsanställning, tillrättaskaffande av arbetsverktyg och andra tillhörigheter, bevakande av rätten till pantsatta persedlar, medlemskap i sjukkassa m. m.

6. Vid varje alkoholistanstalt förekommer enligt särskilda bestämmelser viss rapportering, för vilken någon kvalificerad tjänsteman måste bära ansvaret. Sålunda rapporteras varje intagning och utskrivning till socialstyrelsen och kontrollstyrelsen samt i fråga om personer i värnpliktsåldern till militära myndigheter. Två gånger i månaden skola meddelanden sändas till socialstyrelsen om företagna in- och utskrivningar samt beläggningen å anstalten. Om intagning, försökspermission eller utskrivning skall eller bör vidare meddelande sändas till nykterhetsnämnd och länsnykterhetsnämnd.

7. För ett betydande antal av de på anstalt intagna förekommer kvarhållande jämlikt 37 § alkoholistlagen. Dessa fall skola bli föremål för omprövning en gång varje halvår, varvid även sociala hänsyn skola tagas. Av anstaltsstyrelsen meddelat beslut i sådant ärende skall underställas socialstyrelsens prövning.

Sådana uppgifter, som här nämnts, torde icke lämpligen kunna åläggas läkarna eller den övriga för helt andra arbetsuppgifter befintliga personalen. Följden av en sådan anordning skulle bli att anstalten bleve otillfredsställande skött. För dessa uppgifter erfordras en assistent med social utbildning och erfarenhet. En sådan befattningshavare skulle otvivelaktigt även i övrigt bli till god hjälp för läkarna. Han skulle bland annat kunna hjälpa till med en del kvalificerade skrivgöromål.

Med hänsyn till löneställningen för de ordinarie assistenterna vid Venn-garns- och Svartsjöanstalterna, vilka båda äro placerade i lönegraden Ca 22, bör en assistenttjänst vid alkoholistanstalten vid Salberga sjukhus icke placeras lägre än i lönegraden Ce 22.

På grund av det anförda föreslå undertecknade,

att riksdagen ville i enlighet med medicinalstyrelsens framställning besluta om inrättande vid alkoholistanstalten vid Salberga sjukhus av en befattning såsom socialassistent i lönegraden Ce 22 samt anvisa härför erforderliga medel, 9 024 kronor.

Stockholm den 13 april 1950.

Carl Lindberg.

Daniel Wiklund
i Stockholm.